

ผลการวิจัยและอภิปราย

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้แสดงรายละเอียดของต้นทุนส่วนต่าง ๆ ไว้ในภาพที่ 4.3 แล้ว นำผลที่ได้มาเสนอดังต่อไปนี้:-

1. ต้นทุนรวมโดยตรง (Total direct cost)

ต้นทุนรวมโดยตรงของตึกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ในปีงบประมาณ 2533 มีค่าวัสดุเป็นต้นทุนที่สูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50 ของต้นทุนทั้งหมดในตึกผู้ป่วยนอก และ ต้นทุนค่าแรงเป็นค่ารองลงมา คิดเป็นร้อยละ 26.8 ต้นทุนค่าลงทุนเป็นต้นทุนค่าต่ำที่สุดคิดเป็นร้อยละ 23.2 ดังแสดงในตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 แสดงจำนวนและร้อยละของต้นทุนส่วนต่าง ๆ ในตึกผู้ป่วยนอก
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ในปีงบประมาณ 2533

ต้นทุนรวมโดยตรง	ต้นทุนค่าแรง (Labour cost)	ต้นทุนค่าวัสดุ (Material cost)	ต้นทุนค่าลงทุน (Capital cost)
171,911,599.39	45,992,412.86	85,997,214.38	39,921,972.15
100%	26.8%	50%	23.2%

เมื่อนำต้นทุนรวมโดยตรงของแผนกอายุรกรรมมาพิจารณาจะพบว่า ต้นทุนค่าแรงเป็นต้นทุนที่สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59 ของต้นทุนทั้งหมดในแผนกอายุรกรรม ต้นทุนค่ารองลงมาคือค่าลงทุนคิดเป็นร้อยละ 28.4 และ ต้นทุนค่าวัสดุเป็นต้นทุนที่ต่ำที่สุดคิดเป็นร้อยละ 12.6 ดังแสดงในตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 แสดงจำนวนและร้อยละของต้นทุนส่วนต่าง ๆ ในแผนกอายุกรรม
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปีงบประมาณ 2533

ต้นทุนรวมโดยตรง	ต้นทุนค่าแรง (Labour cost)	ต้นทุนค่าวัสดุ (Material cost)	ต้นทุนค่าลงทุน (Capital cost)
10,391,197.71	6,137,669.72	2,945,796.29	1,307,733.7
100%	59%	28%	12.6%

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มหน่วยงานที่แบ่งไว้ พบว่าในกลุ่มหน่วยงานดูแลผู้ป่วย มีต้นทุนค่าแรง เป็นต้นทุนที่สูงที่สุดซึ่งต่างไปจากกลุ่มหน่วยงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NRPCC) ที่มีต้นทุนค่าลงทุนเป็นต้นทุนที่สูงที่สุด และหน่วยงานที่ก่อให้เกิดรายได้ (RPCC) มีต้นทุนค่าวัสดุเป็นต้นทุนที่สูงที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 แสดงการกระจายของต้นทุนส่วนต่าง ๆ เป็นร้อยละของต้นทุนรวมโดยตรง
ของหน่วยงานนั้น ๆ จำแนกตามกลุ่มหน่วยงาน

กลุ่มหน่วยงาน	ต้นทุนค่าแรง (ร้อยละ)	ต้นทุนค่าวัสดุ (ร้อยละ)	ต้นทุนค่าลงทุน (ร้อยละ)	รวม
1. NRPCC	0.00 - 33.26	0.00 - 33.63	0.00 - 53.91	
เฉลี่ย	30.3	29.3	40.4	100
2. RPCC	8.67 - 25.84	0.08 - 91.9	2.29 - 53.55	
เฉลี่ย	9.9	84.6	5.5	100
3. PS	0.00 - 10.52	0.04 - 11.95	1.00 - 34.12	
เฉลี่ย	48.7	12.98	38.33	100

เมื่อนำต้นทุนรวมโดยตรงของหน่วยงานย่อยต่าง ๆ ทุกหน่วยงานมาแจกแจง จะพบว่า

1.1 ต้นทุนรวมโดยตรงสูงสุด คือ งานเภสัชกรรมบริการ คิดเป็นร้อยละ 38.28 ของต้นทุนทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ฝ่ายบริหารทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 7.22 และ งานรังสีวินิจฉัย คิดเป็นร้อยละ 3.65 ของต้นทุนรวมทั้งหมดในตึกผู้ป่วยนอก ต้นทุนค่าต่ำที่สุด ได้แก่ คลินิกปรสิตคิดเป็นร้อยละ 0.03 ของต้นทุนรวมทั้งหมดในตึกผู้ป่วยนอก งานประชาสัมพันธ์คิดเป็นร้อยละ 0.08 และงานพัสดุ คิดเป็นร้อยละ 0.09 ตามลำดับ

1.2 ต้นทุนรวมโดยตรงแยกตามกลุ่มหน่วยงาน พบว่าต้นทุนทั้งหมดในตึกผู้ป่วยนอกอยู่ในส่วนที่เป็นหน่วยงานก่อให้เกิดรายได้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.25 และหน่วยงาน NRPPC น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.57 ดังแสดงในตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.4 แสดงร้อยละของต้นทุนรวมโดยตรงจำแนกตามกลุ่มหน่วยงาน
ในตึกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

กลุ่มหน่วยงาน	รวม (ร้อยละ)	พิสัย (ร้อยละ)
1. NRPPC	19.57	0.08 - 7.22
2. RPCC	47.25	0.50 - 38.28
3. PS	33.18	0.03 - 6.04

สำหรับแผนอายุรกรรมมีต้นทุนรวมโดยตรงคิดเป็นร้อยละ 6.04 ของ
ต้นทุนทั้งหมดในตึกผู้ป่วยนอก องค์ประกอบของต้นทุนรวมโดยตรงในแผนอายุรกรรม
แสดงในตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 แสดงร้อยละของต้นทุนรวมโดยตรงจำแนกตามคลินิกในแผนกอายุรกรรม
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ในปีงบประมาณ 2533

กลุ่มหน่วยงาน	ต้นทุนรวมโดยตรง	ร้อยละ
1. อายุรกรรมทั่วไป	4,617,558.61	44.44
2. อายุรกรรมผิวหนัง	2,120,897.70	20.41
3. อายุรกรรมเฉพาะโรค	3,652,743.39	35.15
รวม	10,391,199.70	100.00

2. ต้นทุนค่าแรง (labour cost)

เมื่อพิจารณาการกระจายของต้นทุนค่าแรงในตึกผู้ป่วยนอก พบว่าในแผนกอายุรกรรมเป็นแผนกที่มีการกระจายของต้นทุนค่าแรงสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.35 (คลินิกอายุรกรรมทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 6.05 คลินิกโรคผิวหนัง คิดเป็นร้อยละ 2.20 และคลินิกอายุรกรรมเฉพาะโรค คิดเป็นร้อยละ 5.10) ของต้นทุนค่าแรงทั้งหมดในตึกผู้ป่วยนอก งานหอผู้ป่วยพิเศษ ตึก ภปร แผนกกุมารเวชกรรม และแผนกนรีเวชมีค่ารองลงมาคิดเป็นร้อยละ 6.35, 6.24 และ 6.20 ตามลำดับ

ต้นทุนค่าแรงที่น้อยที่สุดได้แก่ งานผู้ป่วยนอกระบบพิเศษ ตึก ภปร แผนกปาราสิต แผนกนิติเวช คิดเป็นร้อยละ 0.00, 0.09, และ 0.55 ตามลำดับ

การกระจายของต้นทุนค่าแรงจำแนกตามกลุ่มหน่วยงาน พบว่าต้นทุนค่าแรงมากกว่าครึ่งหนึ่งของตึกผู้ป่วยนอก กระจายอยู่ในกลุ่มหน่วยงานดูแลผู้ป่วย (PS) ดังแสดงในตารางที่ 5.6

ตารางที่ 5.6 แสดงการกระจายของต้นทุนค่าแรงจำแนกตามกลุ่มหน่วยงานเป็นร้อยละ
ของค่าแรงรวมทั้งหมดในคึกผู้ป่วยนอก

กลุ่มหน่วยงาน	รวม (ร้อยละ)	พิสัย (ร้อยละ)
1. NRPCC	22.14	0.00 - 7.31
2. RPCC	17.48	1.52 - 5.09
3. PS	60.39	0.00 - 13.35

ในแผนกอายุรกรรมมีค่าแรงที่ได้รับจากคณะแพทยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ
57.75 และร้อยละ 42.25 เป็นค่าแรงที่ได้รับจากสภาวิชาชีพไทย ซึ่งค่าแรงที่ได้รับ
จากสภาวิชาชีพไทยได้แสดงรายละเอียด ดังตารางที่ 5.7

ตารางที่ 5.7 แสดงร้อยละของค่าแรงในแผนกอายุรกรรม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
ส่วนที่สังกัดสภาวิชาชีพไทย

รายการ	จำนวนเงิน	ร้อยละ
เงินเดือน	2,489,630.-	96.00
ค่าช่วยเหลือบุตร	7,800.-	0.30
ค่าเล่าเรียนบุตร	29,125.-	1.12
ค่ารักษาพยาบาล	66,612.74	2.58
รวม	2,593,167.74	100.00

3. ต้นทุนค่าวัสดุ (Material cost) มีรายละเอียดที่น่าสนใจ ดังนี้:-

3.1 ต้นทุนค่าวัสดุสูงสุด อยู่ในงานก่อสร้างบริการ คิดเป็นร้อยละ 73.45 ของค่าวัสดุทั้งหมดในตึกผู้ป่วยนอก รองลงมาได้แก่ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป และงานชั้นสูตร คิดเป็นร้อยละ 3.86 และ 3.83 ตามลำดับ

3.2 การกระจายของต้นทุนค่าวัสดุตามกลุ่มหน่วยงาน พบว่าต้นทุนค่าวัสดุที่สูงที่สุดอยู่ในกลุ่มหน่วยงานที่ก่อรายได้ (RPCC) คิดเป็นร้อยละ 79.92 ของต้นทุนค่าวัสดุทั้งหมดในตึกผู้ป่วยนอก โดยส่วนใหญ่เป็นค่ายา รองลงมาได้แก่หน่วยงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ คิดเป็นร้อยละ 11.47 ต้นทุนในหน่วยงานดูแลผู้ป่วยมีต้นทุนค่าวัสดุต่ำที่สุดคิดเป็นร้อยละ 8.61 ของต้นทุนค่าวัสดุทั้งหมดในตึกผู้ป่วยนอก ดังแสดงในตารางที่ 5.8

ตารางที่ 5.8 แสดงการกระจายของต้นทุนค่าวัสดุจำแนกตามกลุ่มหน่วยงานเป็นร้อยละของต้นทุนค่าวัสดุรวมทั้งหมดในตึกผู้ป่วยนอก

กลุ่มหน่วยงาน	รวม (ร้อยละ)	พิสัย (ร้อยละ)
1. NRPPC	11.47	0.00 - 3.86
2. RPCC	79.92	0.07 - 73.45
3. PS	8.61	0.00 - 1.51

3.3 สำหรับมูลค่าวัสดุในแผนกอายุรกรรม ได้แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 5.9

ตารางที่ 5.9 แสดงมูลค่าวัสดุเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยจำแนกตามประเภทวัสดุ
ในแผนกอายุรกรรม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปีงบประมาณ 2533

รายการ	มูลค่าวัสดุ (บาท)	ร้อยละ
1. สาธารณูปโภค	748,249.43	58.15
2. วัสดุสำนักงาน	274,623.37	21.34
3. เวชภัณฑ์และยา	144,546.00	11.23
4. วัสดุงานบ้าน	63,271.70	4.92
5. วัสดุเครื่องแต่งกาย	56,176.60	4.36
รวม	1,286,867.10	100.00

4. ต้นทุนค่าลงทุน จากการศึกษาพบว่า

4.1 ต้นทุนค่าลงทุนสูงสุดได้แก่ งานผู้ป่วยนอกระบบพิเศษ คึก ภปร คิดเป็นร้อยละ 18.68 ของต้นทุนค่าลงทุนทั้งหมดในคึกผู้ป่วยนอก รองลงมาได้แก่ฝ่ายบริหารทั่วไปคิดเป็น ร้อยละ 18.37 งานหอผู้ป่วยพิเศษ คึก ภปร คิดเป็นร้อยละ 6.27

ต้นทุนค่าลงทุนที่ต่ำสุดได้แก่แผนกปาราลิต รองลงมาได้แก่ งานพัสดุ งานการเงินและบัญชี คิดเป็นร้อยละ 0.02, 0.05 และ 0.06 ตามลำดับ

4.2 ต้นทุนค่าลงทุนแยกตามกลุ่มหน่วยงานพบว่า กลุ่มหน่วยงานที่ให้ บริการผู้ป่วย (PS) มีต้นทุนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 54.76 ของต้นทุนค่าลงทุนทั้งหมดใน คึกผู้ป่วยนอก ดังแสดงในตารางที่ 5.10

ตารางที่ 5.10 แสดงการกระจายของต้นทุนค่าลงทุนจำแนกตามกลุ่มหน่วยงานเป็นร้อยละของต้นทุนค่าลงทุนรวมทั้งหมดในคิกผู้ป่วยนอก

กลุ่มหน่วยงาน	รวม (ร้อยละ)	พิสัย (ร้อยละ)
1. NRPPC	34.07	0.00 - 18.37
2. RPCC	11.17	0.26 - 5.98
3. PS	54.76	0.02 - 7.38

4.3 รายละเอียดของต้นทุนค่าลงทุนในแผนกอายุรกรรม แสดงดังตารางที่ 5.11

ตารางที่ 5.11 มูลค่าค่าเสื่อมราคาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย จำแนกตามประเภทของค่าเสื่อมราคาในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปีงบประมาณ 2533

รายการ	มูลค่าค่าเสื่อมราคา	ร้อยละ
1. ค่าสิ่งก่อสร้าง	1,700,405.51	57
2. ครุภัณฑ์การแพทย์	603,164.00	21
3. ครุภัณฑ์สำนักงาน	530,104.78	18
4. เครื่องมือแพทย์	112,122.00	4
รวม	2,945,796.29	100

5. การกระจายต้นทุนจากหน่วยงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

โดยใช้หลักเกณฑ์การกระจายต้นทุนที่เหมาะสมดัง ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 ตารางที่ 4.2 พบว่ามีการกระจายไปให้หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งแสดงในภาพที่ 4.3 บริเวณหมายเลข 1 ดังนี้คือ

5.1 ฝ่ายบริหารงานทั่วไป คิดเกณฑ์การกระจายตามจำนวนบุคลากรของแต่ละหน่วยงานต้นทุน พบว่ากระจายไปที่หน่วยงานห้องบัตรสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 12 รองลงมาได้แก่ แผนกอายุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 9.7

5.2 งานวิชาการ คิดเกณฑ์การกระจายตามจำนวนข้าราชการทั้งหมด ยกเว้นแพทย์ พบว่ากระจายไปที่งานห้องบัตรสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 12 รองลงมาได้แก่ แผนกอายุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 9.13

5.3 งานการเงินและบัญชี คิดเกณฑ์การกระจายตามจำนวนผู้ป่วยนอกในแต่ละหน่วยงาน พบว่ากระจายไปที่แผนกอายุรกรรมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 32 รองลงมาได้แก่ แผนกสูติกรรม คิดเป็นร้อยละ 10.39

5.4 งานพัสดุ คิดเกณฑ์การกระจายตามมูลค่าวัสดุของแต่ละหน่วยงานเบิก พบว่ากระจายไปที่แผนกอายุรกรรมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 19.65 รองลงมาได้แก่ งานหอผู้ป่วยพิเศษ ดึก ภาปร คิดเป็นร้อยละ 9.46

5.5 งานซ่อมบำรุงและควบคุมระบบ คิดเกณฑ์การใช้พื้นที่การใช้งานในแต่ละหน่วยงานเป็นเกณฑ์กระจาย พบว่ากระจายไปที่ฝ่ายบริหารทั่วไปสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 40.53 รองลงมาได้แก่ แผนกอายุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 9.43

5.6 งานโทรศัพท์ คิดเกณฑ์การกระจายตามจำนวนครั้งในการใช้โทรศัพท์ของแต่ละหน่วยงาน พบว่ากระจายไปที่งานหอผู้ป่วยพิเศษดึก ภาปร สูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 16.26 รองลงมาได้แก่แผนกอายุรกรรม ร้อยละ 9.62

5.7 หน่วยรักษาความปลอดภัย คิดเกณฑ์การกระจายตามจำนวนชั่วโมงการทำงานของยามในแต่ละแผนกในการรักษาความปลอดภัย พบว่ากระจายไปที่งานหอผู้ป่วยพิเศษดึก ภาปร สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 17.92 รองลงมาได้แก่แผนกอายุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 9.49

5.8 งานรักษาความสะอาด คิดเกณฑ์การกระจายตามพื้นที่ของแต่ละหน่วยงานที่ต้องทำความสะอาด พบว่ากระจายไปที่ฝ่ายบริหารทั่วไปสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.81 รองลงมาได้แก่แผนกอายุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 9.49

5.9 งานคอมพิวเตอร์ คิดเกณฑ์การกระจายตามจำนวนผู้ป่วยนอกในแต่ละหน่วยงาน พบว่ากระจายไปยังแผนกอายุรกรรมสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.09 รองลงมาได้แก่ แผนกสูติกรรม คิดเป็นร้อยละ 10.39

5.10. งานประชาสัมพันธ์ คิดเกณฑ์การกระจายตามจำนวนผู้ป่วยนอกในแต่ละหน่วยงาน ผลเช่นเดียวกับข้อ 9.

5.11 งานห้องบัตร คิดเกณฑ์การกระจายตามจำนวนผู้ป่วยนอกในแต่ละแผนก เกณฑ์การกระจายเช่นเดียวกับข้อ 9.

5.12 งานศูนย์เวรเบล คิดเกณฑ์การกระจายตามจำนวนผู้ป่วยที่ใช้บริการเวรเบล พบว่ากระจายไปยังงานห้องบัตรสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมาได้แก่แผนกอายุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 19.65

5.13 ฝ่ายการพยาบาลผู้ป่วยนอกคิดเกณฑ์การกระจายตามจำนวนบุคลากรในฝ่ายการพยาบาล พบว่ากระจายไปยังแผนกอายุรกรรมสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19 รองลงมาได้แก่ งานหอผู้ป่วยพิเศษตึก ภปร คิดเป็นร้อยละ 19.42

5.14 งานสังคมสงเคราะห์ คิดเกณฑ์การกระจายตามจำนวนผู้ป่วยนอกแต่ละหน่วยงานที่มาใช้บริการ พบว่ากระจายไปยังแผนกอายุรกรรมสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.37 รองลงมาได้แก่ แผนกกุมารเวชกรรม คิดเป็นร้อยละ 16.89

5.15 งานสุขศึกษา คิดเกณฑ์การกระจายตามจำนวนผู้ป่วยที่ไปใช้บริการ พบว่ากระจายไปยังแผนกสูติกรรมสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.72 รองลงมาได้แก่แผนกเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คิดเป็นร้อยละ 24.66

5.16 หน่วยพัฒนาสุขภาพ คิดเกณฑ์การกระจายตามจำนวนผู้ป่วยที่ไปใช้บริการ ผลการกระจายเช่นเดียวกับข้อ 9.

6. การกระจายต้นทุนจากหน่วยงานที่ก่อให้เกิดรายได้

โดยใช้หลักเกณฑ์การกระจายต้นทุนที่เหมาะสมดังได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 ตารางที่ 4.2 พบว่ามีเกณฑ์การกระจายไปที่หน่วยงานต่าง ๆ (แสดงไว้ในภาพที่ 4.3) บริเวณหมายเลข 1 ดังนี้คือ:-

6.1 งานรังสีวินิจฉัย คิดเกณฑ์การกระจายตามมูลค่างานค่าบริการในแต่ละหน่วยงาน พบว่ากระจายไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ที่ไม่อยู่ในตึก ภปร สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.48 รองลงมาได้แก่ แผนกอายุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 26.05 แผนกออร์โทปิดิกส์ คิดเป็นร้อยละ 19.19 แผนกศัลยกรรม คิดเป็นร้อยละ 15.65

6.2 งานเภสัชกรรม คิดเกณฑ์การกระจายตามมูลค่างานยาในแต่ละหน่วยงาน พบว่ามีเกณฑ์การกระจายไปยังแผนกอายุรกรรมสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.54 รองลงมาได้แก่ แผนกกุมารเวชกรรม คิดเป็นร้อยละ 14 แผนกสูติกรรม คิดเป็นร้อยละ 13.66 ตามลำดับ

6.3 งานเวชศาสตร์ชั้นสูง คิดเกณฑ์การกระจายตามราคาค่าบริการ พบว่ามีกระจายไปยังแผนกอายุรกรรมสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.49 รองลงมาได้แก่ แผนกศัลยกรรม คิดเป็นร้อยละ 13.95 และแผนกสูติกรรม คิดเป็นร้อยละ 8.07 ตามลำดับ

6.4 งานเวชศาสตร์ฟื้นฟู โอนให้แผนกออร์โทปิดิกส์ เนื่องจากคนไข้ที่มาใช้บริการเป็นคนไข้ของแผนกออร์โทปิดิกส์ทั้งหมด

6.5 งานห้องผ่าตัด โอนให้หน่วยงานแผนกศัลยกรรมทั้งหมด เนื่องจากงานห้องผ่าตัดทำให้แผนกศัลยกรรมทั้งหมด

หากแจกแจงการกระจายต้นทุนจากหน่วยงานที่ก่อให้เกิดรายได้ หรือต้นทุนรักษาพยาบาลไปตามแผนกต่าง ๆ ซึ่งได้รับในหน่วยงานย่อยในแผนกที่เกี่ยวข้องกันแล้ว ทำให้มองภาพของต้นทุนในแต่ละแผนกได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 5.12 พบว่าห้องตรวจผู้ป่วยนอกแผนกอายุรกรรม ใช้ต้นทุนที่กระจายจากงานเภสัชกรรมบริการสูงที่สุดคือร้อยละ 41.54 ของต้นทุนเภสัชกรรม

สำหรับแผนกเวชศาสตร์ชั้นสูงกระจายต้นทุนไปยังแผนกอายุรกรรมสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.49 รองลงมาได้แก่ แผนกศัลยกรรม คิดเป็นร้อยละ 13.95

หน่วยงานที่ใช้บริการของแผนกรังสีวินิจฉัยมากที่สุดคืองานผู้ป่วยอื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในตึก ภปร คิดเป็นร้อยละ 33.48 รองลงไปได้แก่แผนกอายุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 26.05

ตารางที่ 5.12 แสดงร้อยละของสัดส่วนการกระจายต้นทุนจากหน่วยงานที่ก่อให้เกิดรายได้อิงไปตามฝ่ายต่าง ๆ

หน่วยงาน	รังสีวินิจฉัย	เภสัชกรรม บริการ	เวชศาสตร์ ชั้นสูง	เวชศาสตร์ ฟื้นฟู	ห้องผ่าตัด
NRPCC	-				
RPCC	-				
แผนกอายุรกรรม	26.53	41.54	44.14		
OPD ในตึก ภปร	39.91	58.46	44.23	100	100
งานผู้ป่วยใน*	33.48	-	11.28		
งานหอผู้ป่วยพิเศษ (ตึก ภปร.)	0.08	-	0.35		
รวม	100%	100%	100%	100%	100%

* หมายถึงหน่วยงานผู้ป่วยในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ที่ไม่ได้อยู่ในตึก ภปร

7. ต้นทุนต่อหน่วยบริการ (Unit cost)

จากข้อมูล Full cost ของ ACC บริเวณหมายเลข 6, 7, 8 นำค่าสถิติจำนวนครั้งในการมารับบริการมาหารจะได้ Unit cost ดังแสดงในตารางที่ 5.13 และจะได้ค่าร้อยละขององค์ประกอบต้นทุนต่าง ๆ ต่อต้นทุนทั้งหมด ดังตารางที่ 5.14 ซึ่งพบว่าต้นทุนค่าวัสดุจะมีค่าสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 80 แตกต่างจากตารางที่ 5.2 แสดงให้เห็นว่าต้นทุนทางอ้อมที่มาจาก RPCC ส่วนใหญ่เป็นมูลค่าวัสดุที่เป็นยา

ตารางที่ 5.13 ต้นทุนต่อหน่วยบริการจำแนกตามคลินิกผู้ป่วยในแผนกอายุรกรรม
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปีงบประมาณ 2533

คลินิก	ต้นทุนต่อหน่วยบริการ		
	CC+MC+LC	CC+MC	MC
อายุรกรรมทั่วไป	265.59	235.55	208.05
อายุรกรรมผิวหนัง	217.23	199.98	181.21
อายุรกรรมเฉพาะโรค	250.86	228.34	206.54
เฉลี่ย	253.19	227.60	203.32

ตารางที่ 5.14 ร้อยละขององค์ประกอบต้นทุนต่าง ๆ ต่อต้นทุนทั้งหมดในแผนกอายุรกรรม
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปีงบประมาณ 2533

คลินิก	ค่าแรง (LC)	ค่าลงทุน (CC)	ค่าวัสดุ (MC)
อายุรกรรมทั่วไป	11.31	10.36	78.33
อายุรกรรมผิวหนัง	7.94	8.64	83.42
อายุรกรรมเฉพาะโรค	8.98	8.69	82.33
เฉลี่ย	10.11	9.59	80.30

ร้อยละของต้นทุนพื้นฐาน (RSC) และต้นทุนรักษาพยาบาล (RPCC) ใน
แผนกอายุรกรรมมีค่าใกล้เคียงกัน ดังตารางที่ 5.15

ตารางที่ 5.15 ร้อยละของต้นทุนพื้นฐานและต้นทุนรักษาพยาบาล จำแนกตามคลินิก
ในแผนกอายุรกรรม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

คลินิก	ต้นทุนพื้นฐาน (RSC)	ต้นทุนรักษาพยาบาล (RPCC)
อายุรกรรมทั่วไป	30.17	69.83
อายุรกรรมผิวหนัง	49.51	50.49
อายุรกรรมเฉพาะโรค	39.10	60.90
เฉลี่ย	35.77	64.225

ต้นทุนต่อหน่วยบริการของต้นทุนพื้นฐาน (RSC) และต้นทุนรักษาพยาบาล (RPCC) แสดงดังตารางที่ 5.16

ตารางที่ 5.16 ต้นทุนต่อหน่วยบริการจำแนกตามคลินิกผู้ป่วยในแผนกอายุรกรรม
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

คลินิก	ต้นทุนต่อหน่วยบริการ		
	RSC/VISIT	RPCC/VISIT	UNIT COST
อายุรกรรมทั่วไป	80.09	185.496	265.59
อายุรกรรมผิวหนัง	109.688	107.545	217.23
อายุรกรรมเฉพาะโรค	98.087	152.773	250.86
เฉลี่ย	90.575	162.610	253.00

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเพื่อหาต้นทุนต่อหน่วยบริการของผู้ป่วยนอกในแผนกอายุรกรรม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ได้ทำการศึกษาย้อนหลัง โดยใช้แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นข้อมูลบริการบางอย่างต้องเก็บเพิ่มเติม ในส่วนนี้อาจมีผลทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนจากความจริง แต่ก็โดยมีหลักเกณฑ์ที่พอใช้อ้างอิงได้ ในอนาคตหากสามารถทำการศึกษาในลักษณะเดียวกันแบบไปข้างหน้าโดยวางแผนทางในการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากที่ปฏิบัติอยู่ก็จะทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องยิ่งขึ้น

จากผลการศึกษาพบว่าต้นทุนทั้งหมดของตึกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ มีต้นทุน ค่าแรง : ค่าวัสดุ : ค่าลงทุน = 27 : 50 : 23 ซึ่งเหมือนกับงานที่คนองยุทธ และคณะ (2523-ก) ศึกษาไว้ในปี พ.ศ. 2523 ว่าสัดส่วนดังกล่าวของโรงพยาบาลขนาดใหญ่พิเศษ มีต้นทุน ค่าแรง : ค่าวัสดุ : ค่าลงทุน = 35 : 53 : 12

ต้นทุนรวมโดยตรงค่าสูงที่สุดได้แก่ งานเภสัชกรรมบริการ คิดเป็นร้อยละ 38.28 ของต้นทุนรวมโดยตรงทั้งหมดในตึกผู้ป่วยนอก เหมือนกันกับที่ได้มีการศึกษาไว้ โดยคนองยุทธและคณะ (2523-ก) รายงานไว้ว่า ต้นทุนงานเภสัชกรรมมีต้นทุนสูงที่สุดและสูงกว่าหน่วยงานอื่นในโรงพยาบาลทุกขนาดคือ

ขนาดโรงพยาบาล	ต้นทุนฝ่ายเภสัชกรรม คิดเป็นร้อยละของต้นทุนทั้งหมด
ขนาดกลาง (121-240 เตียง)	25
ขนาดใหญ่ (241-360 เตียง)	20
ขนาดใหญ่พิเศษ (361 เป็นต้นไป)	27

ในส่วนของต้นทุนค่าแรงพบว่าครั้งหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 60.39 ของต้นทุน

ค่าแรงทั้งหมดคนในตึกผู้ป่วยนอก กระจายอยู่ในกลุ่มหน่วยงานดูแลผู้ป่วย (PS)

ต้นทุนค่าวัสดุนั้นกว่าครึ่งหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 79.92 ของต้นทุนค่าวัสดุทั้งหมดอยู่ในกลุ่มหน่วยงานก่อให้เกิดรายได้ (RPCC) ต้นทุนค่าวัสดุส่วนใหญ่นี้เป็นค่ายา (ร้อยละ 73.57 ของต้นทุนค่าวัสดุทั้งหมดในตึกผู้ป่วยนอก) ซึ่งจะเห็นได้ว่า ยา เป็นต้นทุนที่สำคัญมากของการดำเนินการบริการในตึกผู้ป่วยนอก

ในส่วนของต้นทุนทั้งหมดคนในตึกผู้ป่วยนอกนั้น ข้อมูลในส่วนที่เป็นค่าลงทุนเป็นข้อมูลที่มีความแปรปรวนมากที่สุด เนื่องจากมีปัญหาอย่างมากในการเก็บข้อมูล ครุภัณฑ์ในแต่ละหน่วยงานย่อยไม่ได้บันทึก ราคาและวันเดือนปีที่ได้มาอย่างชัดเจน

ในแผนกอายุรกรรม ร้อยละของต้นทุนรวมโดยตรงประกอบด้วย ต้นทุน ค่าแรง : ค่าวัสดุ:ค่าลงทุน = 59:28:13 การที่มีค่าแรง เป็นต้นทุนค่าสูงที่สุดเนื่องมาจาก แผนกอายุรกรรมเป็นแผนกที่อยู่ในกลุ่มหน่วยงานดูแลผู้ป่วย (PS) เมื่อกระจายต้นทุนทางอ้อมของหน่วยงาน NRPC และ RPCC โดยวิธี Simultaneous equation method แล้วพบว่าร้อยละของต้นทุนค่าแรง :ค่าวัสดุ:ค่าลงทุน = 10:80:10 ซึ่งต้นทุนค่าวัสดุส่วนที่เพิ่มเป็นต้นทุนที่มาจากค่ายาในงานเภสัชกรรมบริการเป็นส่วนที่สูงที่สุด

ข้อมูลการกระจายต้นทุนจากหน่วยงาน NRPC และ RPCC ให้ประโยชน์ในการพิจารณาการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานต่างๆเหล่านี้ว่าให้การสนับสนุนหน่วยงานบริการผู้ป่วยโดยตรงอย่างไรบ้าง

ต้นทุนต่อหน่วยบริการผู้ป่วยนอกแผนกอายุรกรรม เท่ากับ 253 บาท นับว่าเป็นค่าที่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่ได้มีผู้ศึกษามาก่อน สาเหตุที่สูงอาจเป็นเพราะเป็นโรงเรียนแพทย์ที่มีการให้บริการตรวจพิเศษต่าง ๆ มากมายรวมทั้งภายในแผนกอายุรกรรมเอง ได้มีการใช้ยาในปริมาณสูง

การศึกษาครั้งนี้ยังคงไม่ถือว่าจบสิ้น หรือทำให้ได้ข้อมูลที่ใช้อ้างอิงไปได้ตลอด หากแต่ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเอาไว้เปรียบเทียบ ทั้งด้านวิธีการและข้อมูลสำหรับการศึกษาในลักษณะคล้ายคลึงกันอีกในอนาคต และหากได้มีการศึกษาต่อไปทั้งรายรับที่เรียกเก็บได้จริงควบคู่ไปกับการศึกษาต้นทุนต่อหน่วยบริการ ก็จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาแผนกต่างๆ ในตึกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ให้รัดกุมและใช้ประโยชน์จากการลงทุนให้มีประสิทธิภาพ คียิ่งขึ้น